

Bok

i Värmland

2009

► Värmland – författarnas landskap

Bok i Värmland speglar aktuell utgivning av böcker från Värmland eller med värmländsk anknytning. Som vanligt lever Värmland upp till kännetecknet författarnas landskap. En mångfald av författare, både etablerade och debutanter, porträtteras och presenteras. Lässugna kan också glädja sig åt och läsa om de nya bibliotek som invigts under året i Forshaga och Sunne. I år är det 100 år sedan Selma Lagerlöf tilldelades Nobelpriset i litteratur och under 2010 firas 150-årsjubileet av Gustaf Frödings födelse. Värmländska Författarsällskapet (VFS) ansvarar i år för Värmlandsmontern på Bok- & Bibliotek i Göteborg och för den värmländska bokmässan på Värmlands Museum. Värmländska Författarsällskapet, som är en ideell förening, har fått uppdraget från Region Värmland.

Syftet med Värmlandsmontern och den Värmländska Bokmässan är att sätta fokus på författarna, förlagen och Värmland som litterärt landskap.

Välkommen till ett nytt värmländskt bokår!

Ingalill Walander Olsson

Länsbiblioteket, Region Värmland

► Region Värmlands författarstipendium

Region Värmlands författarstipendium på 50 000 kronor instiftades 2008. Det delas ut årligen och skall fördelas på minst två och högst fem enskilda verk ur det senaste årets utgivning av litteratur med Värmlandsanknytning. Stipendiet kan ges till både fack- och skönlitteratur. I en överenskommelse mellan Region Värmland och Föreningen Värmlandslitteratur åtar sig litteraturföreningen att "organisera och administrera juryarbetet inom ramen för ordinarie årsanslag från Region Värmland." Juryn består av representanter för Länsbiblioteket, Karlstads stadsbibliotek, Värmländska Författarsällskapet och Föreningen Värmlandslitteratur, vars ordförande håller i trådarna. I fjol belönades fem verk, nämligen *Amish*, en roman av Erik

Bengtson, *Idrott i Nordvärmland* av John Eriksson, *Picasso valde också Kristinehamn*, en roman av Marcus Grahn, *Stefan Johansson. Bara tiden och livet förslog*, en konstnärsbiografi av Stefan Hammenbeck samt bilderboken *Åh, vad ni ska sakna mig* av Anita Forsnäsgrd och tecknaren Anders Palmgren.

I år kommer juryn sannolikt att belöna färre titlar – kanske bara två. Egentligen ett "mission impossible" men i Värmlandsmontern på bokmässan i Göteborg kommer beskedet att tillkännages. Allt enligt stadgarna, som också anger att priset överlämnas först på den Värmländska Bokmässan på Värmlands Museum den 6–7 november.

► Årets Värmlandsförfattare

Sedan 2003 har Årets Värmlandsförfattare utsetts och första gången fick Inger och Lasse Sandberg ta emot utmärkelsen. Året därefter fick Bengt Berg utmärkelsen, 2005 delades den ut till Maj Bylock och 2006 till Kerstin Högstrand och Lars Lerin. Mottagare 2007 blev Lars Andersson. Förra årets Värmlandsförfattare blev Erik Bengtson, som porträtteras i denna skrift. Bakom utmärkelsen står Region

Värmland och syftet är att lyfta fram författare i Värmland. I juryn ingår också Länsbiblioteket Värmland, Värmlands Museum och Föreningen Värmlandslitteratur.

Vem som blir Årets Värmlandsförfattare 2009 tillkännages under höstens Bok- & Bibliotek i Göteborg. Utmärkelsen delas ut under Kulturparlamentet i Karlstad den 12 oktober.

Redaktionsråd

Anita Andersson, Värmländska Författarsällskapet och Ulf Nordström, Ingalill Walander Olsson, Debora Karlsson, Hedvig Bergenheim och Tobias Berger från Region Värmland.

Grafisk form

Lars Falkman

Foto

Øyvind Lund, Per Eriksson m.fl.

Skribenter

Hedvig Bergenheim, Tobias Berger, Anita Andersson, Ulf Nordström, Ingalill Walander Olsson, Bengt Åkerblom, Camilla Källgren, Anna Christina Rutquist, Henrik Thorson och Katarina Averås.

Bild framsida

Helene Tursten, foto: Øyvind Lund

Bok i Värmland produceras av Region Värmland.

Författarporträtt
04 Helene Tursten

Forshaga och Sunne
08 Nya bibliotek

Årets värmlandsförfattare 2008
10 Erik Bengtson

Bengt Åkerbloms krönika
12 Bokåret 2008-2009

Jubileum 2010
15 Gustaf Fröding

Värmländska Författarsällskapet
16 Så började det...

Jubileum 2009
18 Selma Lagerlöf

Barnbok om trassel
19 Maria Elander

Författande konstnärer
20 Lerin & Broos

Vildhjärta
24 Maria Westerberg

Romantiska hem & Inspiration i vitt
25 Petra Eriksson & Ingela Broling

Värmländsk litteratur
26 Nyutgivna böcker i urval

Världens nya underverk
30 The Seven Wonders

Internationellt prisad fotobok
31 From Back Home

ÅR I INNEHÅLL

Helene Tursten erövrar Europa **Miljoner läsare längtar efter nästa bok**

► Första boken med Irene Huss vid Göteborgspolisens huvudrollen tog ett år att skriva. Då för tolv år sedan trevade hon sig fram i sitt nya yrke. Historien, intrigen och karaktärerna såg hon som bilder i huvudet. Men hantverket att skriva befann sig fortfarande i sin linda.

Idag är Helene Tursten från Sunne en välkänd kriminalförfattare både här hemma i Sverige och utomlands. Den tionde romanen är i det närmaste klar och kommer att nå oss läsare under våren 2010. Just nu jobbar hon intensivt med underlag till de långfilmer som framförallt produktionsbolag i Tyskland vill ha.

– I början fick jag börja om, skriva nytt, stryka och skriva om igen, berättar hon.

Det tog tid. Efter hand har jag hittat en metodik som passar mig. Dessutom har jag min redaktörs röst i bakhuvudet, och vet ungefär vad hon kommer att tycka.

Att skriva kriminalromaner ställer höga krav på struktur och klarhet. Det krävs en förmåga att framåt slutet lyckas knyta ihop alla de lösa trådar som lämnats hängande i luften i tidigare kapitel. Och att presentera logiska lösningar på de gåtor som ska få sina svar före slutet på historien.

– Det finns de som rynkar på nästan åt kriminalgenren, som anser att det är en sämre sorts litteratur. Men sanningen är att det är mycket mer komplicerat att skriva en kriminalhistoria än att berätta episoder från sitt eget liv.

– Man behöver helt klart ha lite fyrkantiga hjärnvirvlar, säger hon och ler. Men jag är ju en naturvetare i grunden.

Helene Tursten jobbade som kirurgsköterska innan hon utbildade sig vidare till tandläkare. Vid tandläkarhögskolan träffade hon sin man. Tillsammans lämnade de hennes hemstad Göteborg, flyttade runt ett tag och hamnade till slut i Värm-

land och Sunne. Det är ungefär tjugo år sedan och här bor de fortfarande.

1993 fick hennes yrkesliv som tandläkare ett tvärt slut när hon drabbades av svår reumatism. När hon var hemma igen efter flera långa sjukhusvistelser fanns det inte några möjligheter att gå tillbaka till det gamla jobbet. Det var då, som sjukpensionär, hon började att skriva. Först handlade det om gratisjobb till patienttidningar och översättningar av medicinska artiklar. Sedan gick hon vidare, började hitta på egna berättelser, skrev noveller.

Så fanns de plötsligt där. Bilderna i huvudet till den första kriminalromanen med Irene Huss och hennes familj med man, tvillingdöttrar och hunden Sammie. Med hennes chef kriminalkommissarie Sven Andersson och resten av kollegorna vid våldsloteln. När debutboken "Den krossade tanghästen" (1998) gavs ut jublade både recensenterna och vi som älskar att läsa.

Redan här inledde hon ett bestående samarbete med redaktören Karin Alfredsson. Även den grafiska designern Ola Carlson som formger bokomslagen har varit med från början. Sedan ett par år tillbaka jobbar de alla tillsammans med Piratförlaget.

Att skriva kriminalromaner kräver gedigen research. Helene Tursten väljer gärna att bygga sina berättelser kring samhällsproblem hon själv vill veta mer om.

Under tiden som hon skriver på ett nytt manus är det ingen som får läsa.

– Nej nej, jag låter inte ens någon snegla över axeln på mig!

Först när hon har satt punkt på sista sidan bjuder hon in sina kritiker. Från man och dotter kommer mestadels ”bravo”. De tycker alltid att det är sååå bra.

– Visst påpekar de saker, men de är egentligen riktigt dåliga kritiker. Som författare är det inte stående ovationer man behöver i det läget, utan någon som kommenterar och ifrågasätter.

Så tack och lov för Karin Alfredsson.

– Hon är en oerhört bra kritiker! Hon slår ner på varenda liten fjuttegrej. Det kan vara ett bispår som hon tycker känns onödigt och inte leder till något vettigt. Eller andra delar som hon menar behöver förklaras lite mer på djupet.

Redaktörens pappersutskrifter av manuset, med noteringar och högt och lågt, dimper ner i brevlådan efter ett par tre veckor.

– Då får jag själv ta ställning till vad som ska förändras och vad jag vill behålla. Med tiden har vi lärt känna varandra så bra att det blir färre och färre kommentarer. Redan när jag skriver känner jag vad hon kommer att slå ned på.

Och Karin vet att om jag till exempel har fördjupat mig i ett stycke så är det väl genomtänkt från min sida.

– Jag har till slut lärt mig att stryka bort. När mitt manus kommer tillbaka har jag ju också fått ett tidsmässigt avstånd till det, vilket är hälsosamt för berättelsen. Då ser jag andra saker och kan fortsätta bearbetningen med nya färska ögon.

Helene Tursten beskriver sitt författande som mycket disciplinerat.

– Det är nödvändigt. Annars blir det inga böcker.

Varje roman har fångat upp aktuella samhällsproblem kring vilka hon bygger upp sina historier. ”En man med litet ansikte” (2007) handlade till exempel om trafficking där unga kvinnor är handelsvara och tvingas till prostitution. Och ”Det lömska nätet” (2008) visade på ett växande problem med så kallad nätgrooming, där män kontaktar unga flickor via Internet och lurar dem till möten och övergrepp genom att utge sig för att vara någon helt annan.

– Jag väljer ämnen som jag själv vill lära mig mer om och sätter igång en omfattande egen forskning. Jag vill visa läsarna hur verkligheten kan se ut. Sedan får de bilda sig sina egna uppfattningar och dra sina egna slutsatser.

Korta fakta

Namn: Helene Tursten

Född: 1954

Uppväxt i: Göteborg

Bor: I Sunne i Värmland sedan snart 20 år

Familj: Make och dotter

Skriver: Noveller och kriminalromaner.

Mest kända karaktär: Irene Huss vid våldshoteln hos Göteborgspolis. Hittills är hon huvudperson i nio böcker och sex långfilmer.

Förlag: Piratförlaget

Filmbolag: Illusion Film

Läsekrets: 2,5 miljoner sålda böcker på tolv språk, flest läsare i Tyskland.

Aktuell: Ytterligare en roman med Irene Huss kommer våren 2010. Jobbar med sex nya långfilmer.

– Men själv tycker jag att tempot i den svenska lagstiftningen ofta är långsamt och tafatt. Det dröjer innan den täcker de nya problem och situationer som dyker upp.

Fakta noterar hon till viss del, men för övrigt samlar hon sina idéer som bilder i minnesbanken. Först när hon har hela historien helt klar för sig är det dags att börja skriva ner den. Arbetsdagen startar vid 9-tiden. Hon tar en paus mitt på dagen och fortsätter sedan några timmar på eftermiddagen. Skrivkramp verkar hon inte veta vad det är.

– Kanske beror det på att jag alltid vet vad jag ska skriva ner när jag väl börjar. Jag vet alltid hur jag ska ta mig vidare.

Att skriva kriminalromaner som hänger ihop i en serie ställer också krav på ton och språk.

– Det ger inte något utrymme för att

experimentera med berättarrösten. Den får inte avvika för mycket. Mina läsare vill känna igen sig i nästa bok. Friheter får jag ta mig när jag skriver noveller.

Och även det har hon gjort med framgång. Boken ”Kvinnan i hissen och andra mystiska historier” (2003) är en antologi med spökhistorier.

– Den fick inte så stor publicitet här hemma. I Sverige säljer än så länge inte noveller. Däremot blev den Månadens bok i Tyskland.

Men kanske har de korta berättelserna en framtid även i Sverige.

– Vi får se vad som händer nu när det blir vanligare med e-böcker och läsplattor. Kanske ny teknik gör att läsarna efterfrågar noveller som passar bra i det mindre formatet.

Helene Tursten har sålt 800 000 böcker i Sverige. Sex av hennes böcker har även

blivit långfilmer med Angela Kovács i huvudrollen som Irene Huss. Hon är översatt till tolv språk och har faktiskt sålt fler böcker utomlands än i Sverige; 1,7 miljoner. Den allra största – och ständigt växande – läsekretsen finns i Tyskland.

– Under hösten kommer jag att göra två längre turnéer i Tyskland för att möta mina läsare. Intresset har ökat i och med att filmerna nu visats i tysk tv. De har haft cirka tre miljoner tittare, vilket är jättebra.

Succén har inneburit att Tyskland nu vill se sex nya filmer. Fyra manusunderlag finns klara och är frukten av ett nära samarbete med Illusion Film i Göteborg.

Framåt slutet av året bär det också av till Frankrike för första gången. Där har Helene Turstens bok ”Tatuerad torso” (2000) röstats fram som en av tre finalister till det ärofyllda Prix du Polar SNCF. ■

Forshaga bibliotek – generösa öppettider

Biblioteksatsningar i Värmland

– mötesplatser för kultur och lärande invigda våren 2009

► Under våren har både Sunne och Forshaga invigt nya vackra bibliotek.

Forshagas nya bibliotek ligger i skolans lokaler i Forshaga och är integrerat med ett lärcentrum.

En gemensam entré leder direkt till Torget, en stor och ljus samlingslokal med gradängtrappa. På den ena väggen finns ett stort konstverk, som drar blickarna till sig. Det är Klarälven, en tuftad matta i vackra färgmönster, av Jonathan Josefsson. Från Torget är dörren öppen till biblioteket. Ljuset flödar in genom de höga väggarna av glas. Det är hela sju meter till tak.

Biblioteksassistent Lena Westas-Havimäki visar runt i lokalerna. Det är vackert väder, solen skiner från en klarblå

himmel, men ändå är det många låntagare i lokalerna.

– Vi har satsat på bra öppettider, berättar Lena Westas-Havimäki. Det är viktigt att biblioteket är öppet när människor är lediga. Vi har öppet från halvnio till åtta på kvällen, söndagsöppet och ett generöst öppethållande sommartid.

Det första som möter besökaren i biblioteket är en liten disk, och barnavdelningen som ligger i direkt anslutning till den. Barnens avdelning ser inbjudande ut, med en rund grön soffa och en knallröd fåtölj. Ett vackert draperi i klara färger kan dras runt hela soffan för att på så sätt skapa en mysig sagostundshörna.

Det finns många skylthyllor i biblio-

teket och fackböckerna står i genrer som liknar dem i bokhandeln.

– Många som kommer till biblioteket vet inte riktigt vad de vill ha, och då kan skylthyllorna i varje sektion inspirera, säger Lena Westas-Havimäki.

Glaskonstnärerna Gunilla Kihlgren och Rolf Svartström har gjort konstverket Trappan som hänger där bibliotekets glasade väggar möts. Konstverket är tillverkat av glas och en symbol för den väg man tar när man lär sig nya saker.

Sunnes nya bibliotek ryms i en stor och vacker byggnad, med glasade väggar som ger mycket ljus och rymd åt lokalerna.

Sunne bibliotek – engagerar invånarna

Arkitekten Gert Wingårdh har skickligt omvandlat den gamla Domus-byggnaden till ett modernt bibliotekshus.

Jag möter kulturchefen Tuula Dajén, och vi sätter oss i de sköna fåtöljerna på Värmlandsavdelningen. Fåtöljerna har fått samma gröna färg som väggarna i biblioteket på Selma Lagerlöfs Märbacka. På avdelningen finns också en stor samling av Göran Tunströms böcker, som Tunströms gille har donerat.

– Biblioteket har ett annat uppdrag än tidigare, säger Tuula Dajén. Huset ska vara en mötesplats för all kultur. Här finns en scen med modern teknik och plats för 170 personer.

– Här finns också ett galleri som under

sommaren haft en Kalevala-utställning av konstnären Jörgen Hammar, fortsätter hon.

Sunneborna engagerar sig i sitt bibliotek, berättar Tuula Dajén. De kommenterar flitigt och med stolthet biblioteket som helhet, och i synnerhet Ingalena Kle-nells vackra Fryksdalskronor, två enorma ljuskronor i glas, som även syns utifrån.

Lånedisken är som ett konstverk, en svart lackad disk med vita stammar. Björken med sina svartvita stammar och gröna kronor går igen i hela interiören och galleriet har fått namnet Björken. Bibliotekets sagohörna är inbjudande, med lockande limegrön färg.

– Äntligen kan mammor med barn-

vagnar komma till biblioteket, det gamla biblioteket var mera svårtillgängligt. Nu har vi massor av barn i vår fina barnavdelning.

Biblioteket är kombinerat med ett lärcentra. Det är bra, tycker Tuula Dajén, biblioteket kan bidra med sin kompetens till lärcentrets verksamhet. Hon hoppas också på ett bra samarbete med näringslivet i Sunne. ■

Adjunkten som sprang

► När han kommer runt hörnet framför gamla läroverket i Karlstad anar jag att det är en löpare jag möter (trots att han inte kommer springande). Det syns på något sätt. Få personer har sprungit så långt som han: många maraton. Vi har stämt träff vid skolan eftersom jag tänkte ta några bilder av honom på trappan framför. Det är skolan där han tog studenten och där han senare undervisade en kort tid på 60-talet. Han har lovat sin dotter att inte ställa upp på några bilder förrän han klippt sig, så det blir inga bilder. Istället sätter vi oss bland ungdomarna på en av stenbänkarna på torget.

Årets Värmlandsförfattare 2008 är Erik Bengtson och en mer passande pristagare kan man knappast tänka sig. Han inledde sitt omfattande värmländska författarskap redan 1963 och har givit ut sammanlagt 17 böcker sedan dess. Han är poet och faktaboksförfattare, har skrivit romaner och dokumentärromaner. Värmland har varit fonden i många fall, även

om hans utflykter till andra geografiska områden är av särskild betydelse. Utmärkelsen Årets Värmlandsförfattare, som ju avser hela författarskapet, tycker han är hedrande. Jag anar stolthet i hans kluriga blick.

Man blir upprymd och glad när man träffar Erik Bengtson och vi förlorar oss ganska kvickt i vårt gemensamma intresse för gamla tider och våra kopplingar till gamla Karlstad och Pihlgrensgatan där hans mor hade ett hus (Sveriges första kvinnliga bilskollärare). Det är kvarter och tider som är borta nu, men som han har bidragit till att levandegöra i gestaltningar från stadens historia.

Erik debuterade just innan han började som lärare vid Sundstagsymnasiet (där jobbade han från 1964 till pensioneringen). Redan under gymnasieåren hade han börjat skriva poesi (kanske inspirerad av Fröding och Ferlin, tror han själv) och första boken *I somras* fick grönt ljus direkt av förläggaren Per Gedin på Wahlström

& Widstrand.

När Erik senare kom med manuset till boken *Ikaros* ville Gedin att det skulle justeras, men då skickade Erik boken till Bonnier istället och där nappade förläggaren Åke Runnquist. Ett långvarigt samarbete inleddes. Runnquist hade fått syn på något särskilt hos Erik, den underfundiga humorn, och satsade på honom. Han kom gärna resande till Karlstad för att träffa författaren och vid ett tillfälle fick Erik också äta lunch med Gerhard Bonnier på Operakällaren.

När Erik på 70-talet skrev sin andra fotbollsbok *Heja röda vita laget* ledde oenighet om försäljningspriset till ett brott med Bonnier. Dels hade Runnquist satt en redaktör på boken som inte var så intresserad, dels ville förläggaren att boken skulle säljas för 80 kronor. Erik som visste att det var för dyrt för bokens målgrupp fick istället Författarförlaget att ge ut den till försäljningspriset 23,50 kronor. Försäljningen blev smått fantas-

tisk med över 30 000 exemplar. När man i Degerfors talar om ”boka” och inte menar bibeln så är det Eriks bok om fotbollslaget man syftar på. Tack vare det låga priset kunde Degerfors IF köpa in 1 500 ex som såldes på järnverket. Runnquist och Erik skildes i alla fall i största respekt och båda beklagade brottet – ”världens bästa förläggare” har Erik kallat Runnquist.

Erik Bengtson, löparen, adjunkten, författaren tycks vara laddad med upptåg. Han bär nog med sig mycket av den där stolligheten som han sagt är typiskt värmländsk och värd att exportera. Det märks

boken *California here I come*.

Vad är det då som driver honom i skrivandet, denne löpande litteratör? Jo, att ge en motbild, att erbjuda något annat än vad som vanligen kommer fram och kanske att ge kulturetablissemangen ett tjuvnyp ibland. Att harva där andra har plöjt har inte intresserat honom, som han uttryckt det. Han har varit kritisk mot en inskränkt kultursyn som inte ser utanför sin egen sfär. Han gav sig in på ovanliga områden när han bland annat skrev romaner om sport – det var inte accepterat av alla. Han ser sitt skrivande som en rolig

(en adjunkt från Sverige upplevdes inte som så farlig, gissar han).

Amish med rötterna i en religiös rörelse från Tyskland och Schweiz från 1500-talet lever med ålderdomliga traditioner och vanor, delvis utanför samhället i en tidlös och stark gemenskap. Eftersom de betonar den egna övertygelsen har vuxendopet en central betydelse och det är helt möjligt att lämna gemenskapen för att prova på livet i det ”vanliga samhället”. Oftast återvänder de och en av dem uttryckte vad han funnit där ute med ett ord: Emptyness – tomhet. En tragedi in-

inte minst i hans texter. Överraskande ord och uttryck används på ett uppiggande vis i det han skriver. Han pratar direkt till läsaren i sin skrift.

Ett par resestipendier som Erik fick under 70-talet bidrog till att han och hans familj knöt band till östra USA. Där vaknade idén att göra ett litterärt projekt med intryck från Amerika. Adjunkten på resa skulle emellertid inte göra det lätt för sig. Han ville samla intryck från det stora landet genom att springa tvärs över kontinenten, från kust till kust. Ett helt galet företag kan tyckas och två års träning i Sverige blev provet på om han skulle klara det. Han sprang 16 mil i veckan (en kall vinterdag sprang han tre mil inne i Sundstagsgymnasiets korridorer för att klara sin dagskvot).

Löpningen inleddes i USA den 15 juli 1978 men fick avbrytas i förtid. Han slutförde dock sträckan i sin egen amerikanska hembygd, Cecil County, och blev klar på julafton. Intrycken finns samlade i

plikt och med sportberättelserna ville han hjälpa idrottsrörelsen att artikulera sig och det lyckades: idrotten kom in på kultursidorna med hjälp av hans böcker. Han ville också ge en motbild med sina intryck från USA och beskriva något annat än det som annars kom fram i rapporterna på 70-talet.

För Erik Bengtson är uttrycket ”att vandra i någon annans mockasiner” värdefullt som ett sätt att komma till fysisk insikt om andra sätt att tänka och leva. På så vis har han närmat sig idrottsrörelsen och på samma sätt har han fått inblick i en annars mycket stängd kultur i USA, Amish-folket.

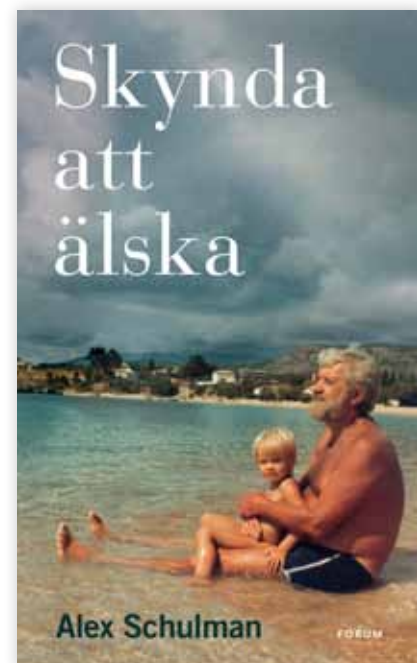
När jag berättar för en bekant att jag skall skriva om Erik säger han: ”Ja, det är väl han som bodde med det där folket?” Jo, just det, han bodde med Amish-folket i USA under åtta veckor. Något som väldigt få har gjort. Erik mötte dem via en bekant som skötte deras mjölktransporter och blev snart god vän med några av dem

träffade 2006 när fem skolflickor dödades i en liten amishskola i Lancaster County, i närheten av Eriks amerikanska hemvist. Flera andra skadades och mördaren tog sitt eget liv. Den glade värmländske författaren gråter sällan, men när han hörde nyheten om massakern gjorde han det. Erik följde efterspelet på nära håll eftersom han av en slump kom till USA på ett av sina besök tio dagar efteråt. Offrens familjer stöttade varandra men gav också mördarens familj stöd och pengar, en form av förlåtelse som saknar motstycke. Representanter från det drabbade samhället deltog också vid mördarens begravning. Den rena och verkliga förlåtelsen och omtanken som Amish gav prov på var en motbild som fick stor spridning i media och som Erik också förmedlar i slutet av sin bok Amish på ett både gripande och klagörande sätt. Dokumentärroman när den är som starkast. ■

► Sällan har väl ett värmländskt bokår startat så bra som i år! Låt oss först nämna Hanna Hellquists bok *Karlstad zoologiska* (Bonniers) om hennes djurtokige far och henne själv. Sällan eller aldrig har väl en debutant uppmärksammas så frenetiskt av tidningar, radio och TV – och visst är boken, både rolig och smått tragisk, värd all uppmärksamhet!

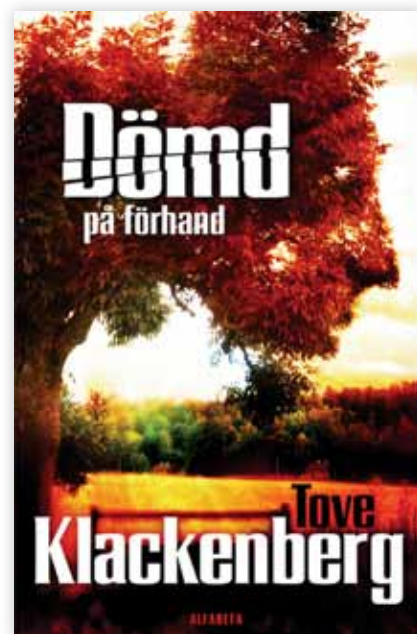
Att bloggbusen Alex Schulman kunde skriva en så kärleksfull bok om sin far, den berömda Allan Schulman, måste ha förvånat en och annan läsare. Faktum är att boken, *Skynda att älska* (Forum) är både synnerligen välskriven och mycket gripande. Den handlar om kärleken till och saknaden efter den gamle, ofta ganska koleriske men ändå kärleksfulle, fadern. Under flera decennier hade Allan och Lisette Schulman sommarstuga i Norra Råda och Allan medverkade i Klarälvssagan, som han själv tog initiativet till, med dånande finlandssvensk stämning!

Krönika Bokåret 2008–2009

Åtskilliga av bokens sidor utspelas just på detta sommarställe, som Alex inte uppsökte igen förrän fem år efter Allans död.

En utmärkt deckarskribent är Tove Klackenberg, som i våras utkom med *Dömd på förhand* (Alfabeta). Det är en mycket suggestiv, smått kuslig berättelse om den unga Monika Larsson, som gör sin tingstjänst-

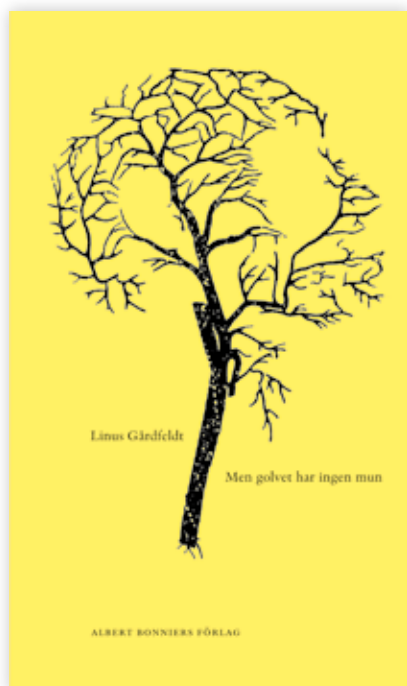

göring. Saker och ting står dock på något obestämbarhet sätt inte rätt till på denna tingsrätt och berättelsens huvudperson börjar tvivla på sin egen identitet...

I år utdelade Föreningen Värmlandslitteratur för första gången sitt värmländska debutantpris. Mottagare blev Anders Brokvist, kanske mer känd under sitt artistnamn Ismael Ataria. Priset/stipendiet fick han för diktsamlingen *Allt jag vill för dig, ingen annan* (Heidruns), där han berättar om hur det är att leva som anhörig till en missbrukande bror. Självutlämnande skriver han om en förtvivlan på gränsen till det uthärdliga.

Diktsamlingen "Allt jag vill för dig, ingen annan" tilldelades tidigare i år Föreningen Värmlandslitteraturs allra första debutantpris.

Årets värmlandsvår bjöd på många andra diktsamlingar av hög kvalitet. Debuterade gjorde också den unge kristinehamnaren Linus Gårdfeldt med *Men golvet har ingen mun* (Bonniers). Han är både gåtfull och svår men versen är vacker och recensenterna prisade honom bland annat för att vara både stilsäker och suggestiv.

Glädjande är att Jan Gauffin, för de flesta bara känd som författaren till den flerfaldigt prisbelönade kortdikten *Talatta* nu äntligen, 86 år gammalt, valt att ge ut ett tjockt urval av dikter sedan 50-talet fram till 2005. Självklart har han valt att kalla

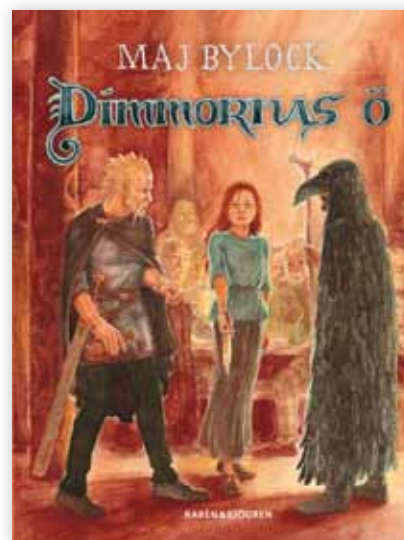
samlingen just *Talatta* (Enebyförlaget) och han bevisar här med eftertryck att han verkligen är en kortdiktens mästare, vare sig det gäller natur- eller kärleksdikter.

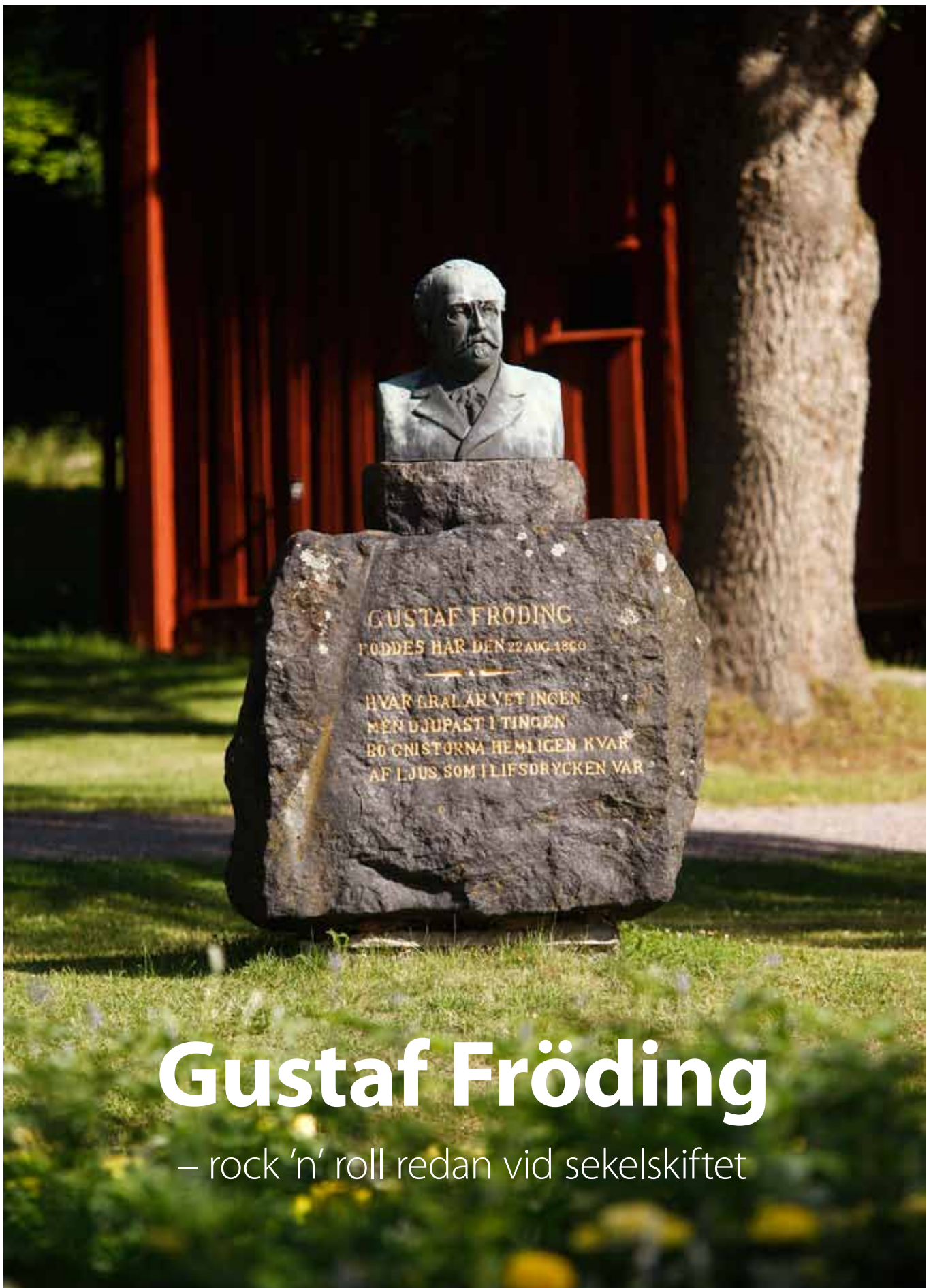
Vänner av Torleif Styffes författarskap, särskilt hans versdiktning, kan förstås inte annat än jubla över hans senaste verk i genren, *Verser och visor* (Montana), som innehåller ett frikostigt urval av tidigare publicerade dikter, inklusive limerickar och sånger plus åtskilligt nytt. Få kan vara roligare än Styffe och många klokheter har han också att delge oss. En och annan dikt är på dalbymål men rikssvenskan dominerar!

Att det i år är 200 år sedan Georg Adlersparre på Karlstads torg höjde upprorsfanan mot landets krönte konung och inledde marschen mot Stockholm, som kom att leda till denne konungs avsättning innan Adlersparre hade hunnit fram med sin armé, det har vi påmint om av några böcker. En heter *Kärlek och krig: revolutionen 1809* (Bonniers) av den förnämlige journalisten och författaren Anders Isaksson (som tragiskt nog gick bort i början av året, några dagar innan "släppdatum"). Han ger en utförlig skildring av spelet kring kungen i Stockholm och ett mycket utförligt, inte så särskilt smickrande porträtt av upprorsmakaren själv, som slutade sina dagar som godsägare på Gustavsvik, där han 1809 lät revolutionen vänta en dag för en jänta!

Värmländska porträtt- och bildgravstenar – främst 1600-tal (eget förlag) av Bertil Olsson är den första boken i sitt slag i Värmland, ja kanske i hela riket! Drygt ett hundra porträtt- och bildgravstenar har författaren hittat i värmländska kyrkor och på värmländska kyrkogårdar. Självklart innehåller en bok av det här slaget på mycken person- och kulturhistoria.

Med *Dimmornas ö* (R&S) avslutar Maj Bylock sin serie om de keltiska ungdomarna Mung och Larne, som av romarna tvingas fly från Medelhavets stränder till "Dimmornas ö", alltså Irland. En spänningsfylld och handlingsrik berättelse om kärlek som segrar och om berättandets frälsande kraft. ■

Gustaf Fröding

– rock 'n' roll redan vid sekelskiftet

► ”Han är rock ’n’ roll innan begreppet är uppfunnet.”

Så beskrivs poeten Gustaf Fröding i boken Historiens 100 viktigaste svenskar, som kom ut i våras. För författarna Niklas Ekdal och Petter Karlsson var Gustaf Fröding självskrivnen i boken:

– Bland svenska poeter är han förmodligen nummer ett när det gäller orden, musikaliteten och versens smidiga rytm.

Och rock ’n’ roll-beteckningen då?

Jo, författarna drar paralleller med rockens många självförbrännande genier, och pekar förstås också på att Fröding var ”en experimentell galenpanna” som tänjde språkets ramar.

Skalden föddes 22 augusti 1860. Hösten 2010 är det med andra ord dags att fira 150-årsjubileet. Kjell Fredriksson, ordförande i Gustaf Fröding-sällskapet, tror att det kan bli en angelägenhet för hela Sverige:

– Ja, det hoppas vi verkligen på. Jubileet 1960 hade Svenska Akademien ansvaret för, men den här gången blir det nog en bredare folklig manifestation. Mer än hälften av våra medlemmar kommer från andra landskap än Värmland, så firandet är mer än bara en värmländsk angelägenhet.

Vad har ni själva på gång inför 2010?

– Många idéer, men ont om pengar (skratt). Vi har börjat planeringen, men själva födelsedagen infaller ju inte förrän i augusti, så än har vi tid.

Ni är inte rädda för att hamna i bakvattnet på Selma Lagerlöf-firandet?

– Nej, det tror jag inte. De är visserligen värmlänningar båda två, men väldigt olika som författare. Kanske kan Selma-firandet till och med vara en draghjälp.

Du har själv åkt runt i Värmland med ett föredrag du kallar ”Har Gustaf Fröding någon framtid?”. Vad är ditt eget svar?

– Naturligtvis finns det en hotbild mot Frödings minne. Hans diktning har en stark förankring i Bibeln, den klassiska litteraturen och bondesamhället – och den förankringen saknar dagens ungdom.

– Matchen om framtiden ligger nog i lärarnas planering, och där kan hans existentiella diktning visa sig gångbar. Dialektdiktningen är visserligen viktig, men gör Fröding onödigt provinsiell. Men modernismen och de stora livsfrågorna i hans poesi är intressanta i vår tid. Och positivt är förstås också att så mycket av hans diktning tonsatts.

Det är för övrigt inte bara 2010 som blir ett jubileumsår. Redan 2011 är det dags att uppmärksamma minnet av Gustaf Frödings bortgång. Det var 8 februari 1911 som poeten avled, blott 50 år gammal. ■

12 kommuner = ett bibliotek

År 2003 drog samverkansprojektet Bibliotek Värmland igång, en samverkan mellan länets 16 kommunbibliotek samt sjukhusbiblioteken och universitetsbiblioteket med målet att öka biblioteksservicen till värmlänningarna. Störst fokus har lagts på lånesamarbetet mellan biblioteken.

Med kraven på en 24-timmarsservice tog man ytterligare ett steg i samverkan och under 2008 visade regionens bibliotek hur de har blivit mer tillgängliga för medborgarna genom projektet SELMA, som delvis har finansierats av Region Värmland.

SELMA består av tolv kommunbibliotek som slog samman sina biblioteksdatasystem och sedan slutet av förra året nu är ett gemensamt system. Samarbetet mellan SELMA-biblioteken överskrider kommungränserna och arbetar tillsammans i ett bibliotek för deltagande kommuners invånare.

SELMA-biblioteken består av de tolv kommunbiblioteken i Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad, Kil, Munkfors, Säffle, Torsby och Årjängs kommuner. Du som har ett lånekort på ett av SELMA-biblioteken kan nu använda det hos alla! Du kan hemifrån söka i alla SELMA-bibliotekens bestånd på webben, själv reservera och välja hämtställe. SELMA-biblioteken erbjuder tillsammans ett enormt utbud i den gemensamma bibliotekskatalogen, alltifrån lån av böcker och tidskrifter till musik och filmer. På webbsidan kan du se alla dina lån och göra omlån, oavsett vilket SELMA-bibliotek de lånats från. Om du vill så erbjuder biblioteken aviseringar när det beställda mediet finns att hämta via både SMS och e-post.

Webbadressen till den gemensamma söksidan är: <http://biblioteket.karlstad.se>

Camilla Källgren

På jakt efter författarsällskapets **historia**

► Värmländska Författarsällskapet hade 2002 ett sextiotal medlemmar, idag är vi nästan 200. Vi har seminarier, litteraturcaféer, medverkar på bokmässor, ordnar bokbord, firar Världsbokdagen och mycket annat. Under den här tiden har jag varit medlem, därför känner jag till vad sällskapet gjort sedan 2002. Men hur var det 1974 när föreningen bildades? Innan skrivaryorna invaderats av datorer, när telefonen hade sladd och satt fast i väggen, på pennornas, skrivblockens och skrivmaskinens tid? Dokumentationen har skingrats. Åren är blanka.

Jag börjar söka efter sällskapets historia.

Först ringer jag Knut Warmland, för han lär ha varit med från början. Hej! Hej! Jo visst var han med! Han, Meta Lundh och några till tyckte att Warmland borde ha ett litterärt sällskap. Han har anteckningar och lovar ringa tillbaka.

Medan Knut letar ringer jag Meta. Hon sitter i bilen och vi förlorar kontakten. I väntan på bättre förbindelse ringer jag Dan Alatalo. Nej, han var inte med från början. Blev medlem först 1981. Han minns att de läste dikter från stora scenen i Mariebergsskogen och gjorde något spex på torget i Karlstad. Ring Barbro Järliden, hon var drivande, säger han.

Ringer Barbro. Hon kom också med senare, men då samlades de ofta på Alster, där hon var intendent, för prat och inspiration. Jaha, tänker jag, som idag. Möten är viktiga. Ring Gunilla Forssander-Karlsson, säger hon. Hon brukar ha ordning.

Sagt och gjort, jag ringer Gunilla. Fullträff! Hon har dokument! Till och med en kopia från bildandet av föreningen, i en pärm som av misstag

blivit kvar hos henne. Gunilla läser högt.

Året var 1974, den 21 september. Tretton personer samlades hos Meta Lundh på Hårdvallsgatan 12 i Karlstad. Gäster var Maj Bylock, Tina Nordheim, Maj Lithander, Carin Lauth, Ragnar Ljung, Knut Warmland, Bengt Berg, Per Helge, Ingemar Virrdhall och Stig Backman.

De beslöt att bilda en förening med namnet Värmländska Skrivargillet i syfte att stödja det litterära Värmland. Fem möten per år, medlemsavgift 15 kronor. Medlem fick bara bli som var rekommenderad av två ur styrelsen. Nästan som idag, tänker jag, men nu får alla i föreningen rekommendera och den inkommande ska godkännas på ett möte.

Gunilla bläddrar vidare. 1976 hade Skrivargillet 43 medlemmar och en Torsby-grupp gav 1977 ut en antologi kallad "Vi sju skrev". Måhända att poeten Berg hade ett finger med i spelet?

1978 bytte föreningen namn till Värmländska Författarsällskapet. Samma år ansökte man om pengar hos Lands-tinget för att ge ut en antologi. Lands-tinget var positivt och beviljade 1 600 kronor och "Antologi 1978" gavs ut. Nästa år ansöktes om pengar igen och Lands-tinget var frikostigt. Sällskapet fick 6 000 kronor och "På diktens träd" kom ut 1981. Stort boksläpp på Karlstads Stadsbiblio-tek med musikskolans elever.

Gunilla fortsätter. Under 1980-talet, när Lennart Pernestrand var sekre-terare, berikades Sällskapet med ett nytt ord. Lennart skrev inte protokoll utan "kåseroll". En lek med orden kåseri och protokoll. Formalian berikades och protokollen blev både dikt och kåserier. Gunilla skrattar. Hon stjal inte ord, men behöll formen när hon blev sekreterare

1987. Allt för historien.

Förutom att möta allmänheten i olika former hade de seminarier på Molkoms Folkhögskola. Först två dagar med övernattning, men många hade svårt att stanna, så det ändrades till en dag. Uppskattat och något som fortfarande lever kvar i sällskapet.

När jag efter samtalet börjar skriva ned vad Gunilla berättat ringer Knut. Han har letat men finner inte klipp och anteckningar. Nu är det jag som vet och berättar. Han blir glad. Javisst! Så var det! Vi hoppas båda att han finner sina klippblock en annan gång.

Meta har kommit hem, ringer och fyller på historien, berättar om Fryksdalsbanan som blev Diktarbanan under två veckor på 1980-talet. Oj så många som blev arga! Och oj så många som blev glada! Ingen fick kliva av tåget utan att ha skrivit något. Första veckan var folk motvilliga. Andra veckan hade ryktet gått och man ville visa sina alster. Utbildningsradion var med och gjorde reportage.

Allt publicerades under ett manifest där deltagarna gick från stationen i Torsby till Prästgården. Kopior såldes som "strut, påse eller säck". Allt med stort stöd från Åke Carlvik.

Spexet på torget i Karlstad? Jo, det var Meta och Mona Kalin som var torggum-mor och sålde dikter. Vi hade kul medan vi var seriösa, skrattar hon.

Så var det och så är det. Vi möts, skrattar, uppmuntrar, inbjuder och samarbetar med andra i syfte att sprida ordet och litteraturen. I år har föreningen dessutom fått uppdraget av Region Värmland att ansvara för Värmlandsmontern på Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg samt den Värmländska Bokmässan på Värmlands Museum i Karlstad. Det är hedrande och i linje med det vi vill arbeta för – det tryckta ordet och människans rätt att göra sig hörd!

Tack Knut, Meta och alla ni andra som startade föreningen 1974! Utan er hade vi inte varit här idag. ■

En Nobelpristagare i tiden

► Text: Ulf Nordström ► Foto: Arkiv

► Teaterpjäser, tv-drama, seriealbum, böcker, avhandlingar, utställningar, föredrag – jovisst har Selma Lagerlöf blivit ordentligt firad under 2008 och 2009.

Förra året firades 150-årsjubileet av hennes födelse, i år är det 100 år sedan hon fick Nobelpriset i litteratur.

Den värmländska författaren hade varit aktuell i Nobeldiskussionerna redan 1904, men hon hade motståndare i Svenska Akademien. Den ständige sekreteraren Carl David af Wirsén var en av dem. Han tyckte att hon var en dålig stilist.

1908 – när hon fyllde femtio år – var Selma Lagerlöf favorittippad, men priset gick i stället till den tyske filosofen Rudolf Eucken, ett föga populärt val.

Ändå var det förstås mest en tidsfråga innan Akademien skulle tvingas ge vika. I november 1909 kom slutligen beskedet.

Numera skickas nyheten om Nobelpriset ut över världen i samma ögonblick

som Akademiens ständige sekreterare tillkännager mottagaren, men 1909 fick Selma Lagerlöf meddelandet via ett rekommenderat brev.

10 december 1909 tog hon emot Nobelpriset och möttes av stormande bifall, enligt samtida tidningsrapporter. Hennes tacktal ses som ett av de mer minnesvärda under Nobelprisets historia. Hon var första kvinna att ta emot priset – och första svensk.

Intresset för Selma Lagerlöf är grundmurat och tycks inte mattas. På webbplatsen www.selmalagerlof.nu rapporterades om mer än 200 evenemang runtom i landet under 2008.

Hemsidan är ett samarbete mellan Mårbackastiftelsen, Selma Lagerlöfsällskapet och Stiftelsen Selma Lagerlöfs Litteraturpris. Region Värmland har bidragit med stöd till arbetet med webbplatsen både 2008 och 2009.

Bidrag har också gått till flera teateruppsättningar, seminarier, utställningar – och till engelska och tyska versioner av seriealbumet ”Lill-Selma på Mårbacka”.

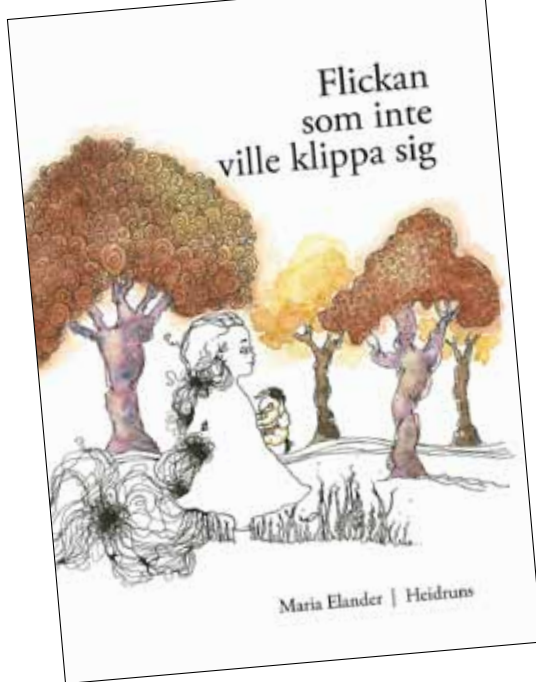
Selma Lagerlöfs minnesgård Mårbacka – dit en del av Nobelprispengarna gick – har också märkt av ett ökat Selma-intresse, säger intendenten Britt Wendling:

– Vi har haft glädje av den stora uppmärksamheten i massmedia, och extra roligt är det att också andra sidor än författarskapet uppmärksammas, till exempel hennes entreprenörskap. Det kan ge en annan inkörspor för yngre generationer.

– Mångfalden i hennes liv bidrar säkert till ett växande intresse – man fascineras av hur hon orkade och hur hon hann med.

Från 1997 och framåt tappade Mårbacka besökare i stort sett varje år, men sedan 2007 märker man av en viss ökning. 2008 kom 31 000 besökare och i år verkar det bli ännu fler.

– Det känns väldigt roligt, säger Britt Wendling. Samtidigt är det naturligtvis risk att det blir några tuffa år igen efter jubileumsåren. Mårbacka har inte ensamt muskler att hålla intresset uppe. ■

Konsten att göra något bra med **trassel**

► – Det var trasslet som kom först. Skiss efter skiss med hårtrassel som växte sig fram och liksom tog över papperet. Kan- ske en frisörsdotters protest mot att det skulle vara välklippt och välkammad, säger Maria Elander, debutant med barnboken ”Flickan som inte ville klippa sig”.

Boken handlar om flickan Vilda, som har så långt och trassligt hår att det ofta stäl- ler till besvär. Det fastnar saker i det och det är så stort att det är svårt att vara med och leka. Men Vilda vill ändå ha kvar sitt hår. Det är det finaste hon vet.

– Det var det första jag visste när jag kom på berättelsen: Hon skulle inte klippa sig. Håret, med dess svårigheter, skulle få finnas kvar.

Det är lätt att fastna med blicken i de vilsamma teckningarna av vindlande hår, som blandar tusch, blyerts och ak- varell. Texten rymmer budskapet om att våga vara sig själv och att

man inte måste anpassa sig hela tiden, även om man är lite an- norlunda. I teckningarna finns det något mer – en känsla av barnets speciella och direkta kontakt med världen. Vildas långa hår gör att hon måste röra sig långsamt och medvetet genom livet.

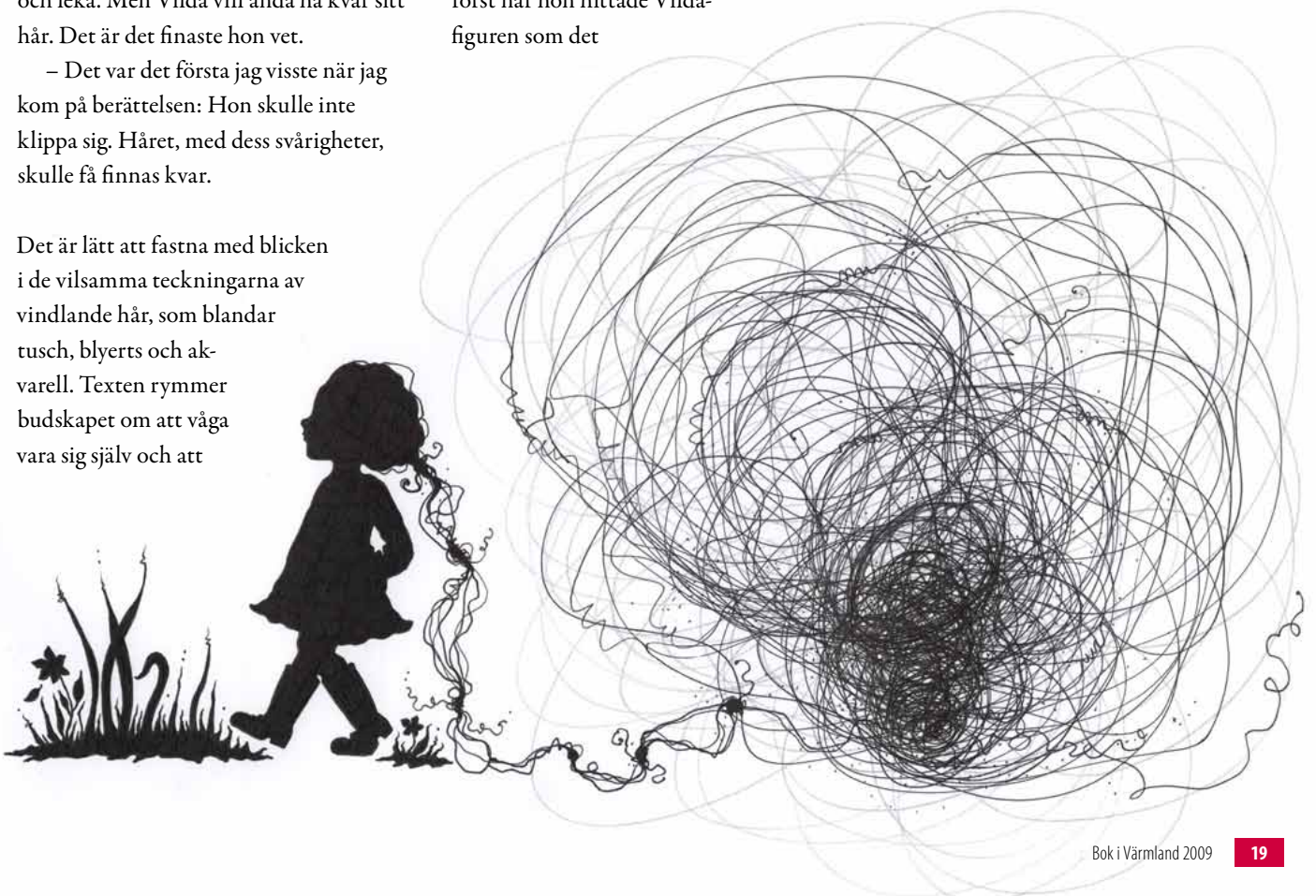
Maria Elander är uppvuxen i Fagerås i Värmland och har tecknat hela sitt liv. Efter konststudier i Halmstad, Göteborg och Karlstad, prövar hon nu på lantlivet några mil norr om Karlstad. Tillsammans med katter och sambo, hyr hon övervå- ningen av gamla Hastersby skola i Nilsby.

Maria har länge drömt om att göra en barnbok med egna bilder, men det var först när hon hittade Vilda- figuren som det

kändes rätt.

– Vilda är inte en del av det perfekta, hon är inte tillgjord eller kontrollerad. Hon är fri. Precis så som jag försöker för- hålla mig till mitt skapande. Jag har alltid tecknat för min egen skull. Det är då det blir bäst, märker jag. Jag kan inte tänka att idag ska jag göra något jättebra, utan jag säger till mig själv att jag bara ska sitta ner en stund och teckna, ingen behöver någonsin få se det här.

– Det har varit jobbigt i perioder att göra boken, säger Maria, men det känns bra att ha kunnat genomföra något från början till slut, att ha vågat tro på min egen idé, lite som Vilda. ■

Lars Lerin och Karin Broos
**Konstnärsvänner vid
Frykens strand**

Konstnärerna Lars Lerin och Karin Broos har varit vänner i över 30 år. Det senaste året har de båda två gett ut böcker. De ses varje dag, men samtalar hellre om kärlek och känslor än om sina respektive arbeten.

Karin Broos utgår från fotografier när hon målar. Bildbehandlingen på duken ger den rätta stämningen.

► Kvinnor i och kring vatten. Målningar hämtade från de senaste åren av konstnärskap vid Frykens östra strand i Värmland. Karin Broos är själv en kvinna som gärna kliver rakt ut i sjön.

– Jag är beroende av att bada och gör det nästan varje dag, året om. Ju kallare vattnet är desto skönare.

Konstnären och författaren Lars Lerin ler bekräftande under lugg där i solen på verandan vid Alma Löv museum. Sedan ett år tillbaka bor de trogna vännerna nästgårds i Smedsbyn några kilometer söder om Östra Ämtervik. Under det året har de också kommit ut med varsin bok på AlmaBok förlag.

Motiven i Karin Broos målningar är ofta i det närmaste fotografiskt återgivna.

– Jag utgår från fotografier, men jag måste måla mig fram till den rätta stämningen, berättar hon. Jag är inte någon

duktig fotograf eller bildbehandlare. Därför målar jag.

Kvinnorna är i de flesta fall hennes tre döttrar – Sara som är journalist och arbetar som lärare i Sunne, Sissela som doktorerar i Lund i ämnen som allergier och cancer och Stella som just blivit mamma och flyttat tillbaka till Östra Ämtervik med sin familj efter fem års studier i Holland.

– Men det handlar inte alls om dem. De är bara mina modeller. Jag har alltid arbetat med kvinnor i olika former och på olika sätt. Kvinnor och deras liv ligger mig själv varmt om hjärtat, fortsätter hon.

Vattnet tillför dimensioner till miljön som Karin Broos upplever som både goda och hotfulla.

– Vid första anblicken känns det idylliskt. Men det finns två sidor av vatten. Känslan av en nära förestående katastrof lurar om hörnet. Vatten har en djup och

stark innebörd för många människor. Det upplevs vilsamt och tryggt, som i livmodern. Samtidigt...man behöver bara gå ned med huvudet under vattenytan så är man nära döden.

Lars Lerin är flitig både som konstnär och som författare. Exakt hur många böcker han gjort till dags dato vet han inte. Mellan 40 och 50, ungefär. *7 resor 9 liv* gavs ut i våras. Under hösten 2009 kommer ytterligare en med titeln *En liten konstnär*.

– Det känns spännande när jag håller en ny bok i handen. Den samlar det som jag har jobbat med den senaste tiden.

Texterna rymmer hans egna upplevelser och tankar. Han skriver regelbundet brev till sin vän Kerstin Högstrand. Dessa brev blir som dagboksanteckningar, som sedan blir till böcker. Brevvännerna har tillsammans även gett ut sin skriftväxling i bokform, *Tröstpriser och sidovinster*.

”Det känns spännande när jag håller en ny bok i handen.”

– Det är enklare att skriva brev till en vän än att skriva dagbok, förklarar Lars Lerin. Det blir helt andra texter när jag skriver till någon annan än till mig själv. Då skriver jag helt hämningslöst.

Bokens 7 resor är dock inte sju specifika resor. Och titelns 9 liv är mest en symbol för att det stundtals gått lite vilt till i Lars Lerins liv.

– Jag är glad att jag har fått ett antal nya liv. Precis som katten.

Målningar, fotografier och berättelser tar oss med till olika platser i världen. Vi får resa med till bland annat Turkiet, Syrien, Spanien, Frankrike, Sicilien, Gran Canaria, Ukraina, Grekland, Shetlandsöarna, Island och Egypten.

Boken börjar med att citera missionsförbundaren P Waldenström i en text från 1896: ”Det duger inte att vara sur på resor. Att mista humöret är en mycket större förlust än att mista ett par kronor här eller der.” Så klokt tänkt. Och en mycket bra start på en bok.

Boken *Karin Broos Målningar* inleds textmässigt av Jessica Kempe, kulturjournalist på DN, som länge närt ett speciellt förhållande till Karin Broos

konstnärskap. Inför detta manus bodde hon hos Karin och hennes man Marc Broos under en tid.

– Vi har lärt känna varandra genom mina målningar, konstaterar Karin Broos. Jessica tillbringade tid med mig i ateljén. Dessutom pratade vi mycket under den här tiden.

Idén till boken väcktes i samband med att det var tid för en större utställning på Galleri Christian Larsen i Stockholm. Det var dags att samla ihop de senaste årens målningar.

Både Lars Lerin och Karin Broos tycker om att jobba. De mår bäst om de får måla varje dag.

– Ja, det är då jag trivs allra bäst, säger Karin Broos. Sommartid tar vi emot många besökare här vid Alma Löv museum, och då kan det vara svårt att få lugn och ro. Men jag flyttar upp min ateljé en trappa och försöker att komma till så ofta som möjligt. Jag känner sådan lust att måla.

Till skillnad från Lars Lerin som gjort många och långa resor i livet, så stannar Karin Broos helst hemmavid. Hon vill rida och måla. När hon träffade sin make

Marc, som ursprungligen är holländare, på 1970-talet så valde hon att förlägga sina konststudier till 's-Hertogenbosch några mil söder om Amsterdam. När paret fem år senare tyckte att livet i Holland började kännas trångt sökte de istället målmedvetet efter boende på landet någonstans i Sverige.

– Vi skrev brev till 100 mäklare runt om i landet och berättade exakt vad vi ville ha. Huset skulle ligga på landet och fick inte kosta mer än 25 000 kr. Vi fick ett enda svar och hamnade därför i Hagfors.

Till Smedsbyn och Östra Ämtervik gick flyttlasset 13 år senare. Och nu bor även Lars Lerin och hans man Manoel Marques i grannskapet. Vänskapen mellan paret Broos och Lars Lerin sträcker sig 34 år bakåt i tiden.

– Jag läste i tidningen om Karin och en utställning hon hade i Karlstad, berättar Lars Lerin. Jag konstaterade att vi inte bodde så långt ifrån varandra.

I samband med en auktion en tid senare tog han kontakt.

– Det var en lättnad för mig att få lära känna Karin och Marc. De kunde bejaka den jag var och hade en syn på livet som jag inte mött tidigare i livet. Vi hade roligt tillsammans. Lekte, filmade och en massa annat.

I sin nästa bok tar Lars Lerin fasta på sin barndom och uppväxt i Munkfors.

– Här finns mina egna upplevelser. Livet i Munkfors hade sina sidor. Jag var lite udda, ville inte spela fotboll. Jag är homosexuell. Munkfors är en liten bruksort.

Även om Lars Lerin och Karin Broos träffas nästan varje dag de är hemma i Smedsbyn så jobbar de inte tillsammans.

– Vi pratar hellre om andra saker. Känslor och kärlek till exempel, konstaterar Lars Lerin. Vi har våra egna ateljéer och strålar samman när det är dags för kaffe. ■

Det senaste året har Karin Broos och Lars Lerin åter igen blivit grannar. Dessutom har de gett ut varsin bok på AlmaBok förlag.

► Text: Tobias Berger ► Foto: Bengt Berg

Vildhjärta täljer skogens sagor

► – Jag har en iver större än Värmland. Till och med en rak pinne kan bli något, varenda liten kvist har potential. Det kan vara så jobbigt att gå på födelsedagsfester, eller att städa. Jag känner ”Neej! Jag har så mycket att göra! Så många pinnar att hitta, så många små väsen som vill bli till.” Och jag vet inte om det någonsin kommer att ge med sig, jag har känt likadant i tio år. Och jag har precis börjat. ”Vänta bara!”, så känns det.

Maria Westerberg, eller Vildhjärta, som hon kallar sig, bor på en gård vid kanten av skogen mellan Kil och Arvika i Värmland. Hon samlar material i skogen och täljer figurer av det. De senaste fem åren har hon också tagit bilder av sitt arbete och det är ett urval av de bilderna, tillsammans med korta underfundiga texter, som utgör boken *Vildhjärta. En kär lek mellan människa och skog*.

Maria Westerberg berättar snabbt och med stor inlevelse om sitt arbete, eller sitt samarbete, som hon kallar det. Orden forsar fram.

– I boken har jag inte valt ut bara de vackra, utan allt: en fin, en ful, en rolig, en överarbetad. Boken är mitt kärleksbrev till skogen. Jag har fått ett meningsfullt liv från skogen och nu vill jag ge tillbaka. ”En kär lek mellan människa och skog” är titeln, för

den leker verkligen med mig. Som senast när jag så gärna ville göra något vackert och estetiskt, då hittade jag en glad skit istället.

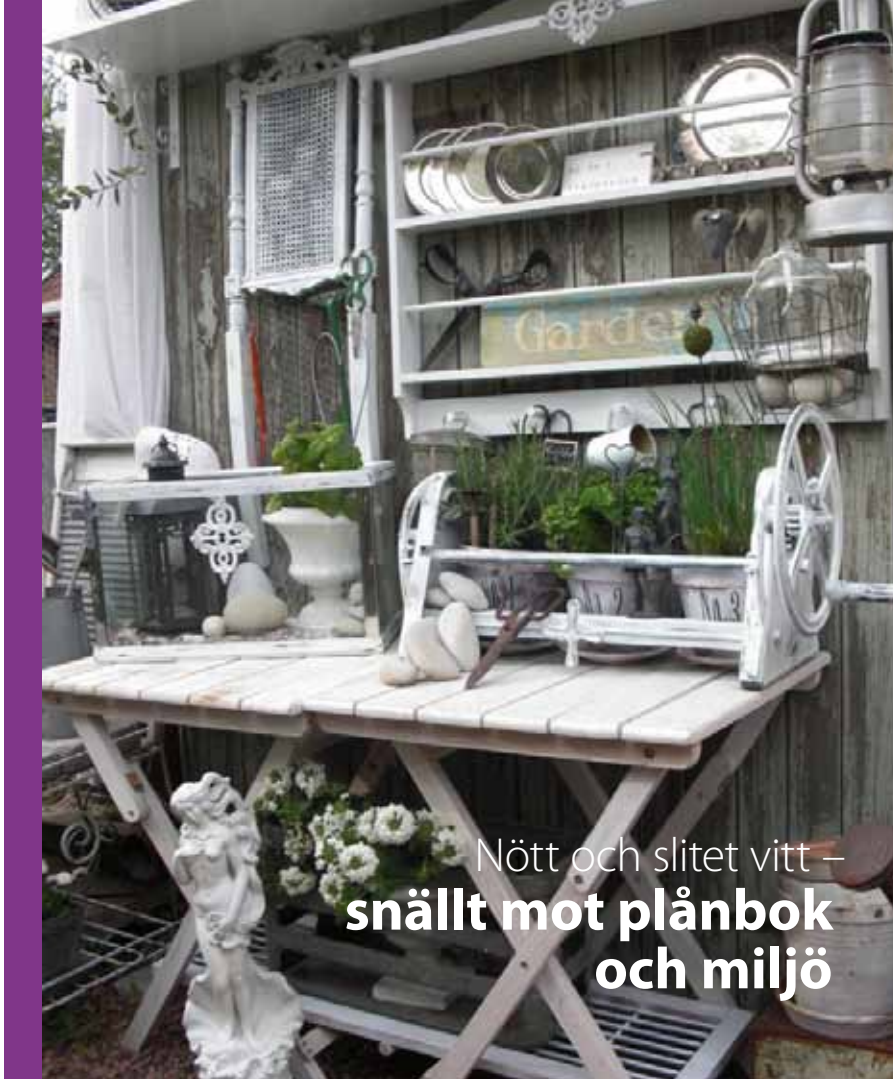
– Så här kan det bli när man samarbetar, säger hon och visar upp något från arbetsbänken. Jag skulle aldrig ha kunnat göra den här gubben ur en fyrkantig träbit, för hur skulle jag ha kunnat fantisera fram att ett knä kunde sitta där uppe.

Trots att det är stängt i Vildhjärtas ateljé på dagen för intervjun, kommer det folk som undrar om det ändå går bra att hälsa på.

– Det har blivit så med tiden att det inte är så tydlig gräns mellan gården, skogen, mig och de väsen som bor här. Det har blivit en hel värld och folk tycker om att vara i den en stund. Men på sommaren kan det bli lite mycket, just nu ringer det hela tiden. Jag hoppas det går över, annars får jag väl flytta till Brasilien, säger Maria.

Maria Westerberg jobbar ständigt och behöver egentligen aldrig vila, berättar hon. Hon kan sätta sig ledsn och jobba och efter ett tag är hon lite piggare.

– Den här kära leken som jag och skogen leker, den är väldigt lustbetonad, det är väldigt lite ångest när jag är i min värld och jobbar. Sedan går det inte lika lätt i andra delar i livet. Jag kan tycka att vår tid ofta är svår och hård... därför gör jag nästan bara det här, säger hon med ett leende. ■

Nött och slitet vitt – snällt mot plånbok och miljö

Båda bloggade om inredning. Nu har de gett ut sin första bok tillsammans. I *Romantiska hem & Inspiration i vitt* delar Ingela Broling och Petra Eriksson med sig av sina tips för hur man skapar ett personligt hem för en billig penning.

► ”Shabby chic”, ”Slitet vitt”, ”Romantisk stil” eller ”Fransk lantlig stil”. De olika inredningsstilarna som beskrivs i boken går i varandra.

– Men man kan säga att ”Nött och slitet vitt” är ett slags samlingsnamn för alla de här inredningsstilarna som handlar om att ta tillvara på gamla saker som är vackert slitna i olika nyanser av vitt. Inspirationen kommer från franska och engelska lanthus, säger Ingela Broling.

Shabby Chic är kanske den stil som fått störst genomslag. Det betyder ungefär shabby eller ruffig och inredningsstilen går ut på att ge saker ett nött men ändå chickt utseende. Idag säljs många nytillverkade föremål med slitna look. Både Petra och Ingela är dock hängivna loppiskunder och de betonar att man inte behöver köpa nytt. Många gånger kan man göra något av det

man redan har. Och deras bok handlar därför mest om att göra själv. Att återanvända föremål, göra om dem till något helt annat än vad de var från början, exempelvis med hjälp av patinateknik. Först ett lager svart färg, sedan ett lager vitt som skrapas av här och där för att få den där nötta, antika looken.

– Vår bok är en inspirationsbok som vänder sig till alla som har inredning som stort intresse. Vi vill förmedla att alla kan skapa ett hem där de får uttrycka sin personlighet utan att det behöver kosta massor med pengar, säger Petra Eriksson.

De menar också att miljöaspekten är en viktig orsak till varför den här typen av inredning är på stark framgång.

– Shabby Chic är ju lite av en motreaktion mot slit- och slängkulturen. Istället för att slänga och köpa nytt tar man tillvara

gamla föremål och ju mer slitna de är, desto vackrare och personligare, konstaterar Ingela Broling.

Romantiska hem & Inspiration i vitt är deras första bok. Tidigare har de delat med sig av sina inredningstips via varsin blogg. Det var också via sina bloggar de kom i kontakt med varandra.

– Personkemin stämde direkt trots att det är ganska stor åldersskillnad mellan oss. Och det är tack vare att vi trivs så bra ihop som vi kunnat ro iland det här bokprojektet, berättar Ingela.

Petra är 26 år arbetar som socionom och Ingela är 44 år och arbetar som skötare. Boken har de arbetat med på sin fritid under ett års tid. Det har gått åt många timmar för att välja bilder och skriva texter. Boken innehåller över 500 bilder. Många har de fått låna från sina bloggvanor på nätet. Den har också två framsidor.

– Vi vill att den ska upplevas som vacker och kännas lite lyxig, som en inredningsdetalj i sig, säger Petra Eriksson. ■

JÄRNETS RIKE

Ingela af Geijerstam, Bengt af Geijerstam
foto
En värmländsk världshistoria om bruken
och järnet.
Gullers förlag

DIKT OCH FORM

Dan Alatalo
Dikter. Illustrerade av författarens egna
konstverk.
Recito förlag

GODMORGON 2010

Staffan Ander
Lättsamma kåserier om glädje och förtret-
ligheter. NWT

ÖVERLEVARE FRÅN AUSCHWITZ

Stig Andersson, Joost Lakmaker
Lakmakers egna upplevelser från Andra
världskriget.
Norlén&Slottner

KORGEN FULL AV RUTTNA ÄGG

Berndt Andersson
Roman. Tredje boken om den Barnetof-
ska organisationen efter kriget.
LibraArticFörlag

TANKAR OM PELARGONER

Lasse Anrell
Kåserier. Humor och allvar om pelargon
och blomsterliv.
Natur&Kultur

ALLT JAG VILL FÖR DIG, INGEN ANNAN

Ismael Ataria
Egna upplevelser om att leva som anhörig
till en missbrukare.
Heidruns förlag

FRÅN KULTURKROCKAR TILL KULTURMÖTEN

Christine Beckman, Jenny Forsling
Handbok om kulturella möten i vardag
och arbetsliv. Liber förlag

DE GRÖNA SKUGGORNAS SJÖ

Bengt Berg
Diktsamling
Heidruns förlag

ÖSTERBOMS ÖDEN OCH ÄVENTYR

Bengt Berg
Bilderbok för barn och vuxna om ett
original från Torsby.
Heidruns förlag

LIVET VRÅLAR

Jonas Bergergård
Berättelse om att tappa kontrollen och om
att möta Torbjörn.
LL-förlaget

PÅ RESA MED COCCO KANEL

Gun Berger
Novellsamling.
Norlén&Slottner

SELMA BERÄTTAR

Maria Bergström, Mattias Thorelli, Eme-
lie Friberg
Tecknat album byggt på Selma Lagerlöfs
novell "Meli".
KulturPoolen Falun

BJÖRNJÄGARN

Sten Björnulfson
Roman om Nils Rundgren, luffare och
myt, som vandrade i Bergslagen.
Balkong förlag

ORDLAGDA ÄRENDEN

Rune Blidh
Diktsamling med CD.
Norlén&Slottner

KARIN BROOS

Karin Broos, Jessica Kempe
Konstbok. Målningar av Karin Broos, text
Jessica Kempe.
AlmaBok förlag

STOR-PETTER

Nils Bäcklin
Roman om ett märkligt människoöde,
kallad jätte.
Faun förlag

EN STJÄRNA I SKOGEN

Rolf Christerson
Roman. En konsult som vill rädda
Odensby, möter kärlek.
Bokförlaget Siljan

LIVSMODETS SPRÅK

Henry Cöster
Förkunnelse och sakrament i en Luthersk
teologi. Arcus förlag

INVANDRARE SOM RESURS

Christina Dahlhede
Historia. Bland-Européer och handelsfa-
miljer i Europa och Sverige 1540-1820. Ill.
Preindustrial Reserach Group

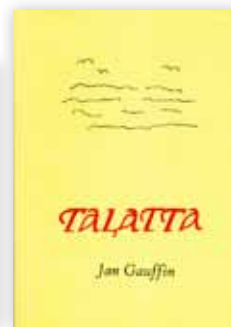
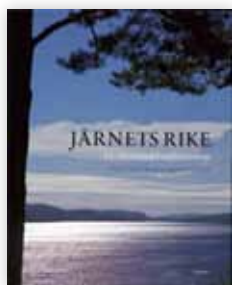
FLICKAN SOM INTE VILLE KLIPPA SIG

Maria Elander, förf. o ill.
Charmig barnbok om den bångstyriga och
ovanliga flickan Vilda.
Heidruns förlag

MINA DAGSVERKEN

Lars Furuland
Självbiografi. Minnen från folkhögskolor,
folkbildning mm.
Lagun förlag

DET ÄR BRA ATT JOBBA

Jan Elofsson
Om förändringsarbete för personal och företag. UniverseImagine

FROM BACK HOME

J.H. Engström, Anders Petersen
Fotobok. Utsedd till "Världens bästa fotobok", Frankrike 2009.
Max Ström

KARLBERGSVÄGEN

Lars Engström
Dokumentär fotobok från 1968-1980,
Stockholm. Nirak förlag

ROMANTISKA HEM & INSPIRATION I VITT

Ingela Broling, Petra Eriksson
Stor fotobok om om heminredning. Blogg som blev en bok.
BullsGraphics

KVINNAN SOM KUNDE TALA MED GRODOR

Camilla Eriksson
Kåserier om att vara arbetslös manusförfattare. Norlén&Slottner

TAGE ERLANDER. DAGBÖCKER 1959

Bearbetat av Sven & Lillemor Erlander.
Personliga dagboksanteckningar av Tage Erlander.
Gidlunds förlag

FRÖDINGS LANDSKAP

Anita Forsnäsgråd
Gustaf Frödingsällskapet årsbok 2009.

JOSEF KINSKI OCH DÖDEN

Bent-Inge Garay
Roman om en dödsgrävares existentiella frågor.
Norlén&Slottner

TALATTA

Jan Gauffin
Dikter. Talatta är havet, det som ständigt finns där.
Enebyförlaget

MEN DET HÄR ÄR DET VÄL DUMT ATT

SLÄNGA?

Marcus Grahn
Samlade kåserier och tankar.
Någorlundaförlag

TALA MED TECKEN!

Anette Grundahl
Två små böcker. Teckenspråk för både döva och hörande barn.
SignifiSense förlag

MEN GOLVET HAR INGEN MUN

Linus Gårdfeldt
Dikter. Albert Bonniers förlag

OSA - TANKAR OM LIVET

Esbjörn Hagberg, Karin Johannesson
Samlad mejldialog på temat "Livet värt att leva".
Karlstads stift

VARGEN KOMMER!

Tommy Hammarström
Fakta- och debattbok om vargar.
Weyler förlag

KARLSTAD ZOOLOGISKA

Hanna Hellquist
Om sin brokiga uppväxt och kärlek till familjen.
Albert Bonniers förlag

LILLEBROR OCH NATTEN

Lennart Hellsing, Ane Gustavsson ill.
Barnbok med förförisks text och bild.
Eriksson & Lindgren

KÄRLEK OCH KRIG. REVOLUTIONEN 1809

Anders Isaksson
Historia. Politik och händelser.
Albert Bonniers förlag

DIKTSAMLING

Veronica Ivarsson
Illustrerade dikter med noter, sånger för barn. Illustrerad av författaren.

BONDE HEMMA OCH I VÄRLDEN

Ove Jensen
Memoarer om ett långt och händelserikt liv.

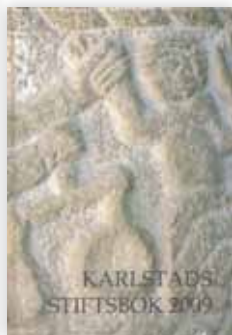
VI CAMPAR I ÖSTERLED

Margareta Jonilson, Bobo Jonilson
En hisnande husbilsresa genom åtta länder i Östeuropa.
Skildra förlag

FRU ANNA OCH GENERALEN

Peter Kadhammar
Historia. Byggt på intervjuer med nyckelaktörer i Sovjet.
Albert Bonniers förlag

KARLSTADS STIFTSBOK 2009

Flera författare
Årsbok. Artiklar om kyrkornas skatter och dess historia.

BOLTZIUS

David Liljemark, text o ill.
Helbrägdagöraren Boltzius som huvudperson i seriebok.
Galago

DOCKSKÅP & MINIATYRER

Birgitta Lindencrona
Värmlands museums årsbok 2008. Dockskåpens historia i globalt perspektiv.

TONER FRÅN SVARTÅSEN

Berit Juhl
Historia. Om gården Svartåsen, norra Värmland. Fakta och foto.
Norlén&Slottner

DÖMD PÅ FÖRHAND

Tove Klackenberg
Deckare i rättsmiljö. Monika Larsson som huvudkaraktär.
Alfabet

DÅR FINNAR BRÖT OCH RÖJDE

Karl Gustaf Lindgren
Historia. Om Finnbygden och Glaskogens kultur, 1638-2000.

VÄRMLÄNSK JULGLÄDJE 2008

Två cd-skivor. Musik, skrönor, dikter, mm.
Andra året, f.d. jultidning som ges ut som cd.
Synskadades Riksförbund, Värmlands län

HÅRDA GULA ÄRTOR

Karin Kyhlberg
Historia. Byggt på intervjuer om Munkfors 1930-40-tal.

STADSDELSBOKEN. 39 STADSDELAR

Gunnar Lundkvist
Historia med 1800 bilder av Karlstad nu och då.
Norlén&Slottner

JÖRGEN JÖNSSON

Ola Liljedahl, Jörgen Jönsson
Om Jörgen Jönsson, ishockeyprofil. Foto. Reportage
Sportförlaget

FINNÄTTLINGAR FRÅN SLOBYN. DEL II

Kenneth Larsson
Historia. Släktforskning.
Ancestor förlag

GLIMTAR FRÅN BYGDEN KRING FRYKSDALENS DOMKYRKA

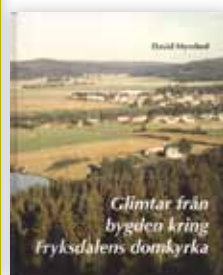
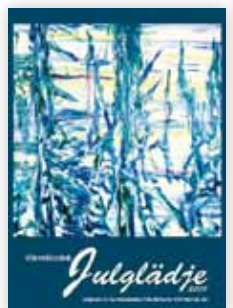
David Myrehed
Historia med fakta och bilder från bygden kring Fryksdalen.

7 RESOR 9 LIV

Lars Lerin
Konstbok med personlig text kring resor och minnen. Även fotografier.
AlmaBok förlag

THE SEVEN WONDERS

Dan Nilsson, Eva Akre
Stor fotobok från 7 underverk. Finns även som utställning.
DeOn Bildproduktion

TUSEN SVENSKA KLASSIKER

Urval av texter: Jan Gradvall, Björn Nordström, Ulf Nordström, Annina Rabe.
Uppslagsverk. Populärhistoria.
Norstedts förlag

WITTGENSTEINS RAKKNIV

Gunnar Odhner
Roman. Filosofiläraren experimenterar
med elever och filosofer.
Nimrod förlag

ELINA, JOELS DOTTER

Eila Olofsson
Roman om ett barns utsatthet och kärlek i
krigets Finland.
LibraArticFörlag

**HISTORIA OCH HEMBYGD I VÄSTRA VÄRM-
LAND**

Gösta Olofsson
Historia från Arvika, Årjängs och Eda
kommuner. Fakta o foto.

COACHA VEM DU VILL

Stefan Olsson, Marcus Frödin, Charles
Franz
Om ledarskap och inspiration i kortleks-
form.
UniverseImagine

**VÄRMLÄNSKA PORTRÄTT- OCH BILDGRAV-
STENAR - FRÄMST 1600-TAL**

Bertil Olsson
Kyrkohistoria med utgångspunkt från
Helge Kjellins forskning.

ALLA DESSA VACKRA KVINNOR

Pennelina (Angela Lidin)
Inspirationsbok. Utsedd till årets ”blok”.
Vulkan

SAHLSTRÖMSGÅRDENS VÄNNER

Årsbok 2009 med konstnärer och kultu-
rellt liv i Utterbyn.

SEGERSTAD

Hembygdsbok. Många artiklar och foto
från Segerstadsbyn och dess historia.
Segerstads Hembygdsförening

PORSLINSÄLSKAREN

Leif Dillner Sivertsson
Historisk roman, 1700–1800-tal.
Dillnerförlaget

DYNGKÅT OCH HUR HELIG SOM HELST

Mia Skäringer
Kåserier ur tidningar och blogg om kvin-
nors syn på sig själv.
Frank förlag

I DÖD OCH LUST

Rune Sköllerhag
Deckare med handlingen förlagd till
Nordmarken, Värmland.
Vitterleken förlag

SPILLBITAR – ESSÄER OCH FRAGMENT

Sven Smedberg
Betraktelser över konstens förhållande till
myt och andlighet.
LibraArticFörlag

NKLJ

Lars T. Stenson
Historia. Text och bilder från NKIJ-
banans historia.

**CYRILLUS JOHANSSON. FRÅN ASKERSUND
TILL ÖSTERSUND**

Anita Stjernlöf-Lund
Konsthistoria om arkitekten och hans
verk.
Bild, text & form

DR W & MR H

Lars Strand
Essäer och uppsatser i Scherlock-anda.
MBF Bokförlag

VERSER OCH VISOR

Torleif Styffe
Dikter. Nytt och gammalt sen 1988.
Montana förlag

DIG SKA JAG ÄLSKA

Kristina Sundström
Roman. Karin har allt, men Lucien dyker
upp och tillvaron förändras totalt.
Isaberg förlag

**ÄNGLAKATTEN MONSUNS ÄVENTYR VID
VÄRLDENS 7 UNDERVERK**

Gudrun Warnquist, förf o ill.
Barnbok. Katten Monsun lever vidare
från sin himmel.
Gatto förlag

SILVERLÖJAN

Ragnar Watz
Roman. Digerdöden slår till i Fiskekilen
och allt ifrågasätts.
Norlén&Slottner

**VILDHJARTA. EN KÄR LEK MELLAN MÄN-
NISKA OCH SKOG**

Maria Westerberg
Fotografisk konstbok med berättelser till
skulpturerna.
Heidrums förlag

ATT FÅ VINGAR

Rolf Zandén
Dikter. Zandéns sjunde bok.
Homeros förlag

DET SLUTNA RUMMET

F. Anders Österlin, Carina Stejmar
Konst- och debattbok. Om mäns våld mot
kvinnor.
Österlin&Stjemar

Upplevelser vid världens nya **underverk**

Världens sju nya underverk

- Taj Mahal i Indien
- Kinesiska muren
- Chichén Itzá i Mexico
- Machu Picchu i Peru
- Kristusstatyn i Brasilien
- Colosseum i Italien
- Petra i Jordanien

Läs mer om boken och utställningen The Seven Wonders på www.deon.se

► Den 7 juli 2007 presenterades vilka byggnadsverk som utsetts till världens sju nya underverk. Kittlande och spännande, tyckte Dan Nilsson och Eva Akre. De började tänka på hur de skulle kunna dokumentera och förmedla dessa underverks storhet och betydelse för människor på olika håll i världen. Det blev till slut en 42 dagars resa som vi nu alla får vara med och uppleva genom boken *The Seven Wonders* och fotoutställningen med samma namn.

De nya underverken är demokratiskt valda. Över 100 miljoner personer, från alla kontinenter, lämnade sina röster via Internet, sms eller telefon.

Dan Nilsson och Eva Akre är kollegor på mediaprogrammet på Sundsta-Älvkull gymnasiet i Karlstad. Bakom sig har de sju gemensamma dokumentärfilmer. Nu bestämde de sig för att istället arbeta med stillbildsfotografering.

– Vi planerade för en resa som skulle ta oss till alla dessa fantastiska platser, berättar Dan Nilsson. Vi började med att åka till Rom och ägnade fem dagar i och kring Colosseum. Här kände vi också att vår tidsplan skulle hålla och vi hittade en bra arbetsmetod.

Därefter gav de sig ut jorden runt. I boken dokumenteras varje underverk med kortare faktatext, Dan Nilssons bilder och en berättelse som fångar upp de spontana

och personliga möten som de fick uppleva på varje plats. Innehållet har på så sätt växt fram bit för bit. Varje text finns på både svenska och engelska.

– Vi ville känna in platsen och närstudera livet kring varje underverk, säger Eva Akre. Det är sällan man tar sig den tid det behövs för att hinna uppleva en plats ordentligt.

Tillbaka på hotellet ägnade de kvällarna åt att sammanställa dagens material. Bilder och intervjuer bearbetades. Eva Akre började redan här sitt arbete med att formge bokens 365 sidor. De jobbade på långresorna mellan de olika platserna, på flygplatser och caféer.

Några av människorna de fått kontakt med får vi möta i boken. En av dem är Vikas Khanna.

– Vi träffade honom vid Taj Mahal. En indier som idag bor i New York. Han hade återvänt till en plats där han varit som barn tillsammans med sin mor, i hans minne den vackraste han någonsin besökt, berättar Eva Akre.

– Nu var han tillbaka och jobbade med ett fredsprojekt med matte. Vi blev genom detta möte inbjudna till eventet tillsammans med en annan liten grupp av personer. ■

► Två internationellt välkända fotografer med upplevelser, minnen och varsin egen relation till Värmland. En gemensam fotobok som tar oss med just hit – till det Värmland som de alltid bär med sig. Anders Petersens gamla drömmar och minnen. JH Engströms hyllning till uppväxtens landskap.

Anders Petersen bodde i Karlstad under de år som präglat honom mest i livet. Det var i slutet av 1950-talet in i början av de 60. Från 14 års ålder upp till någon gång mellan 17 och 18.

– Det var väl inte så många år, men de var viktiga, konstaterar han. Här gjorde jag avstamp för resten av livet. Jag upptäckte konsten och mötte konstnärer och författare.

I sitt förord till de utvalda bilderna skriver han bland annat "Mellan Klarälven och kastanjen på Ekallén finns små hårda minnen av vemod och ensamhet. Men också ett stråk av varm förtrolighet som sträcker sig ända upp till Älgsjövalen". De flesta av hans bilder är tagna under 2008, några redan på 1990-talet.

– Jag har strävat efter att fotografiskt återerövra mina drömmar och minnen. Därför handlar det mycket om den värmländska folkliga kulturen. Dans, möten, gemenskap och människor mitt i allt detta.

– I Värmland finns en generositet gentemot de som är lite egna, originalen. De tillåts vara en del av det sociala sammanhanget på ett öppnare sätt än det jag sett på andra håll. Det sätter naturligtvis en egen färg på landskapet, fortsätter Anders Petersen.

De två fotograferna känner varandra väl sedan JH Engström en bit in i sitt konstnärskap var assistent hos Anders Petersen i Stockholm. Då och då har de talat om Värmland. Och konstaterade till slut att de båda två bar på ett grundmaterial som hade goda förutsättningar att kompletteras med nytagna fotografier till en gemensam fotobok.

"Man kanske inte kan göra resan hem igen. Men det är härifrån jag kommer." Så introducerar JH Engström själv sin del av boken. "Jag har återvänt till något som min kropp och mina känslor känner igen". Hans urval av bilder är fotograferade mellan 2001 och 2008.

– Jag hade inte planerat så mycket. Själva återvändandet satte igång så mycket att det gav sig självt, säger han. Budskapet är fritt för betraktaren. Folk är bra på att se och göra sina egna tolkningar. Det är lite av idén med fotografi.

Sedan From Back Home låg klar har JH Engström även återvänt till Värmland mer permanent. Han bor numera med sin familj i Östra Ämtervik.

Boken har fått stor uppmärksamhet internationellt. I konkurrens med flera tusen titlar har den utsetts till bästa fotobok 2008/2009 i kategorin "Bästa samtida fotografi" vid fotofestivalen i Arles – en utmärkelse som anses vara en av världens främsta. ■

Att återvända väcker minnen och känslor

Anders Petersen och JH Engström

Region Värmland, Box 1022, 651 15 Karlstad, tel. 054-701 10 00, fax 054-701 10 01
www.regionvarmland.se